

Putování člověka podle značek a map

Vendula Frydrychová

Bakalářská práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ateliér Grafický design

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Vendula Frydrychová
Osobní číslo: K19029
Studijní program: B8206 Výtvarná umění
Studijní obor: Multimédia a design – Grafický design
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Putování člověka podle značek a map

Zásady pro vypracování

Rozsah teoretické práce minimálně 25 stran + obrazové přílohy (dokumentace praktické části). Práci odevzdat v elektronické podobě na Portál IS/STAG (dle předepsané celouniverzitní šablony viz Směrnice rektora č. 33/2019) a ve formátu PDF na 1 ks CD (DVD) nosiče, dále odevzdat 2 kusy výtisků práce v pevné vazbě (v jedné z nich bude vlepeno CD) a 1 výtisk graficky zpracované bakalářské práce, která má volnější grafickou podobu.

1. Teoretická část: historie putování člověka podle turistických značek a map, vznik orientačních systémů, mapy a orientace v nich, turisté a jejich potřeby – navázání na téma průvodce
2. Praktická část: grafické zpracování turistického průvodce Norskem pro děti – hlavní faktor: ilustrace kombinované s minimem textu, průvodce s mapou k lepší orientaci

Rozsah bakalářské práce: viz Zásady pro vypracování
Rozsah příloh: viz Zásady pro vypracování
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/umělecké dílo

Seznam doporučené literatury:

Filip Blažek, Typokniha, Praha UMPRUM, 2021. ISBN 978-80-88308-12-6
Miroslav Šašek, To je Hongkong, 2016, Baobab, ISBN: 978-80-7515-039-4
Zommer Yuval, Velká kniha mořské havěti, Slovart 2018, ISBN 978-80-7529-517-0
Gavin Ambrose/Paul Harris. Formát Grafický design. Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-2966-1
MEGGS, B. Philip; PURVIS, W. Alston. History of Graphic design. New Jersey: John Wiley & Sons, 2016. ISBN 9781118772058
The Family Travel Handbook, Lonely Planet, ISBN: 9781788689151
FASSATI, Tomáš. Gramatika praktické vizuální komunikace. Benešov, 2001. ISBN 8090314436
Oliver Jeffers, Here we are, Philomel & HarperCollins 2017, ISBN: 9780399167898

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Jana Dosoudilová**
Ateliér Grafický design

Datum zadání bakalářské práce: **1. listopadu 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **20. května 2022**

Mgr. Josef Kocourek, PhD.
děkan

doc. Mgr.A. Pavel Noga, ArtD.
vedoucí ateliéru

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že:

- jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně dne: 1. 12. 2021

Jméno a příjmení studenta: Vendula Frydrychová

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

V teoretické části bakalářské práce na téma Putování člověka podle značek a map se věnuji vývoji vzniku turistického značení a jejich historii ve světě i v České republice. Popisuji druhy turistického značení, zaměřuji se na grafické a technické zpracování map. Postupně se dostávám k turistům a jejich potřebám, kde stručně popisuji vznik průvodců, map a dopad pokročilých technologií na vývoj map. Na závěr uvádím shrnutí turistického značení v Norsku. V praktické části jsem na základě z poznatků teoretické práce vytvořila ilustrovaného průvodce Norskem.

Klíčová slova: průvodce, Norsko, autorská kniha, mapy, cestování

ABSTRACT

In my theoretical bachelor thesis based on topic Human travelling by signs and maps I am dealing with development tourists signs and their history in the world and in the Czech Republic. I am describing types of tourists signs principle, I focus on graphical and technical process of production. Gradually I am getting to tourists and their needs, where I briefly describing creation of travelling guides, maps and the impact of advanced technologies on map development. Finally, I summarize the tourist system signs in Norway. In my practical part, based on the findings of the theoretical work, I created an illustrated guide to Norway.

Keywords: guide, Norway, author's book, maps, travelling

Ráda bych poděkovala MgA. Janě Dosoudilové za odborné vedení práce, všechny velmi přínosné rady a připomínky a především za velkou podporu a neskutečnou trpělivost při vývoji celé bakalářské práce. Následně i všem, kteří mi dodávali motivaci a prostor pro tvoření.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 HISTORIE PUTOVÁNÍ PO KRAJINĚ A VZNIK TURISTICKÉHO ZNAČENÍ	12
1.1 VZNIK TURISTICKÉHO ZNAČENÍ V EVROPĚ	12
1.2 VZNIK TURISTICKÉHO ZNAČENÍ V ČESKU	12
2 VZNIK ORIENTAČNÍHO SYSTÉMU	14
2.1 DRUHY TURISTICKÉHO ZNAČENÍ	14
2.1.1 Pásové označení	14
2.1.2 Pásové šipky	15
2.1.3 Směrovky a jejich vývoj.....	15
2.1.4 Tyčové značení.....	17
2.1.5 Němé značky	17
2.2 VÝZNAM BAREV TURISTICKÝCH ZNAČEK	17
3 HISTORICKÝ VÝVOJ MAP	19
3.1 POČÁTKY KARTOGRAFIE	19
4 TURISTICKÉ MAPY A GRAFICKÉ ZNAČENÍ V NICH	23
4.1 TURISTICKÁ MAPA	23
4.2 MAPOVÉ ZNAČKY.....	23
4.3 MAPOVÁ LEGENDA	24
4.4 METODY ZOBRAZENÍ RELIÉFU	25
4.4.1 Vrstevnice	25
4.4.2 Barevná hypsometrie.....	26
4.4.3 Stínování	27
4.4.4 Metoda šrafování.....	27
4.4.5 Metoda tečkování	28
4.5 VOLBA TISKOVÉHO PAPÍRU	29
5 HISTORIE TISKU MAP	30
6 TURISTÉ A JEJICH POTŘEBY	32
6.1 VÝVOJ TECHNOLOGIÍ A DIGITALIZACE MAP.....	32
7 TURISTICKÝ ZNAČÍCÍ SYSTÉM V NORSKU	34
7.1 STIKK UT!	35
II PRAKTICKÁ ČÁST	35
8 ILUSTROVANÝ PRŮVODCE PRO DĚTI	37
8.1 NÁZEV PRŮVODCE	37
8.2 HLAVNÍ MYŠLENKA PRŮVODCE	37

8.3	OBSAH PRŮVODCE	38
8.4	FORMA A ZAMĚŘENÍ PRŮVODCE.....	39
	8.4.1 Cílová skupina	39
	8.4.2 Úkoly pro děti	39
9	VIZUÁLNÍ STRÁNKA	40
9.1	ILUSTRACE	40
	9.1.1 Hlavní postava.....	40
	9.1.2 Ilustrace jako celek	40
9.2	TYPOGRAFIE	41
	9.2.1 Ručně kreslené písmo	41
	9.2.2 Sazba	41
9.3	DOKUMENTACE K PRAKTICKÉ ČÁSTI.....	42
	ZÁVĚR	49
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	49
	SEZNAM ZDROJŮ POUŽITÝCH OBRÁZKŮ	55

ÚVOD

Jako téma bakalářské práce jsem si vybrala putování člověka podle značek a map. Výběr aktuálního tématu jsem zvolila z důvodu ročního studijního pobytu a následné stáži v Norsku, kdy jsem měla možnost procestovat celou zemi od jihu počínaje Oslem přes Lofotské ostrovy a konče nejseverněji položeným pevninským bodem Norska nazýván jako North Cape. V průběhu cestování jsem si psala deník s poznámkami o místech, kde jsem všude byla, fotila veškeré detaily, které mě zaujaly a někdy i ilustrovala. Během jedenácti strávených měsíců v Norsku jsem načerpala dostatek informací, zážitků, dojmů a materiálů k tomu, abych mohla vytvořit dětského průvodce Norskem. Myšlenka ztvárnit průvodce mě přivedla k mapám a putování lidí podle značek a map. V teoretické části se tedy věnuji samému prvopočátku vývoje turistického značení v České republice a Evropě. Dále se zabývám vznikem orientačního systému a s tím souvisejícími druhy turistického značení. Dále v teoretické části popisuji vývoj map a jejich technické zpracování, zacházím do detailu zobrazování reliéfu v mapách i jejich celkové historii. Postupně se dostávám k turistům a jejich potřebám, prvnímu knižnímu průvodci Bedekru. Zmiňuji také vývoj a vliv moderních technologií na obyvatele a putování v přírodě. Praktická část je zakončena turistickým značením v Norsku, zde popisuji rozdíly turistického značení s Českou republikou.

Stanovením cíle mé praktické práce bylo vytvořit průvodce pro děti po Norsku. Moje vize byla jednoduše přiblížit tuto krásnou, a tak tajemně dramatickou zemi dětským očím, předat jim zábavnou formou informace o Norsku a třeba i zpříjemnit cestování s rodiči po Skandinávském poloostrově. Vytvořila jsem tedy ilustrovaného průvodce s názvem Do Norska s Vendelínou. Vendelína je malá holčička, která čtenáře zemí provádí. Mým očekávaným přínosem práce je obeznámení dětí se zemí Norska, jeho kulturou, zvyky, památky UNESCO, krajinou, změnami počasí, životem pod hladinou Atlantského oceánu a hlavně přimět si děti zapamatovat si ty nejdůležitější informace o Norsku, třeba jen pomocí vtipných obrázků.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORIE PUTOVÁNÍ PO KRAJINĚ A VZNIK TURISTICKÉHO ZNAČENÍ

Značení turistických tras má pradávný původ. Již velmi dávno v historii se lidé snažili, aby si dobře znatelným způsobem označili cestu ke svým lovištím a sídlištím. Značení stezky bylo vytvářeno pomocí záseků na stromech, různým kladením kamenů či kousky dřev na sebe. Takový druh značení poskytovalo lepší orientaci v terénu a informovalo obyvatele, kudy se mají vrátit zpět na místo, odkud se původně vydali. To vše předcházelo vzniku dnešním turistickým trasám. Jak už bylo zmíněno, lidé si ke značení cesty začali skládat na sebe kameny, které informovali o směru. Značení pomocí kamenů se v horské turistice používá dodnes, říká se jim mužící. Protože potřeba cestování a putování velmi vzrostla a nutnost vrátit se zpět na místo, odkud daná osoba přišla, byla velmi důležitá. Proto se začaly v průběhu historie vyvíjet orientační systémy, turistické značení, mapy a samotné značení v nich a nakonec také i průvodci ve formě knih, které velmi přehledně informovaly vždy o určité oblasti.

1.1 Vznik turistického značení v Evropě

Značení turistických tras vzniklo v Německu v oblasti Duryňského lesa v alpském údolí. Cesty byly označovány především majiteli místních chat, kteří používali jednoduché tvarové i vícebarvené značky k zjednodušení pohybu. Turistické značení mělo tedy jen místní význam. Touha k pohybu v přírodě velmi rostla, proto byly brzy založeny turistické spolky, díky nimž byla v Alpách vytvořena souvislá síť turistického značení vymezená takzvaně pásovou alpskou značkou, která obsahovala jeden červený středový pruh a dva bílé okrajové pruhy. Tento typ značení byl velmi dokonalý. Později se rozšířil i k nám na území České republiky. (KORPÁŠOVÁ Jaroslava © 2020)

1.2 Vznik turistického značení v Česku

Pro úvod je důležité zmínit, že Česká republika má jedno z nejvíce propracovaných turistických značených tras, které mají všechny značky zachovány ve stejném grafickém stylu. (KORPÁŠOVÁ Jaroslava © 2020)

Mezi historicky nejstarší turistické značení v České republice je považováno tyčové značení. Jejich vznik datujeme do 17. století. Jedná se o značení turistických tras pomocí vysokých dřevěných úzkých tyčí, které mají velmi dobré uplatnění v zimě. Díky své délce jsou dobře

viditelné i ve sněhové pokrývce, která někdy může stoupnout i do výšky několika metrů. Označení je užíváno především v oblasti Jeseníku a na Sněžce. (Klub českých turistů)

Turistické značení v České republice dosáhlo největšího rozkvětu v Beskydech, kde byly založeny první turistické spolky, jež vytvořily první turistickou síť značených stezek pomocí převzatého alpského pásového značení. Pásová značka tehdy obsahovala jen jednu barvu a to červenou. Později se však ukázalo, že dochází ke zmatku ve značených stezkách v místě, kde se turistické cesty křižovaly, protože všechny turistické značky byly značeny ve stejné červené barvě. Změna přišla roku 1916, kdy byly do turistického značení přidány i další barvy. Patří sem zelená, žlutá a modrá. Postupem času a vývoje orientačního značení si turisté uvědomili, že v některých oblastech chybí orientační tabulky s informacemi o místě, což působilo obtížné určení správného směru trasy. Právě kvůli německé okupaci si vývoj turistického značení v Československu a později také i v samostatné České republice prošel velmi náročnými časy. V České zemi bylo například potřeba vyměnit všechny česky popsané směrovky za směrovky s německo-českým textem. Spousta turistických označení byla zničena, především v pohraničních oblastech, kde došlo k umístění nejednotného tvarového značení, které bylo poté vyměněno za pásové značení. (Milan Pernica, CSc. A Ing. Pavel Rychtecký © 2012)

2 VZNIK ORIENTAČNÍHO SYSTÉMU

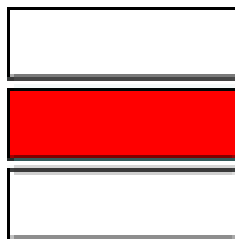
Turistické značení slouží k informování turistů o jednotlivých trasách a jejich náročnosti. Jedná se o orientační informační systém se soustavou turistických orientačních grafických značek, který informuje o turistických stanovených trasách. Orientační systém byl vytvořen pro zjednodušení pohybu v přírodě. Jeho velkou výhodou je, že může vést turisty k zajímavým cílům a zároveň umožnit průchod i přes chráněné krajinné oblasti, které jsou díky turisticky vymezeným trasám souběžně i chráněny a nejsou poškozovány. Turistické značené trasy musí turistu vést spolehlivě a bezpečně terénem tak, aby nebyl nucen cestu hledat, ale mohl se plně věnovat svým turistickým zájmům. (Balounová, E. © 2016) (DRAHNÝ, Radek © 2006)

2.1 Druhy turistického značení

Turistická značka je symbol nesoucí informaci o směru a náročnosti turistické trasy. Turisté díky ustálenému značení ví, kudy dané stezky vedou. V České republice je zavedené pásové značení ve čtyřech barvách. Patří mezi ně barva červená, modrá, zelená a žlutá. Značka je tvořena třemi vodorovnými pásy. Skládá se z jednoho barevného pásu uprostřed a nad ním i pod ním jsou pásy bílé. Dále se mezi turistické značení řadí označení pro odbočení, které je tvořeno stejným způsobem, jen je základní barevný prostřední pás doplněn šipkou, která vypovídá o směru trasy. Do terénu se umísťují také směrovky, udávající veškeré informace o směru tras, jejich vzdálenosti a názvu. Turistické značení se rozděluje do několika kategorií, které byly vytvořeny na základě nutnosti přesouvání se. (KLEPÁČ Vladimír © 2018)

2.1.1 Pásové značení

Pásová značka se skládá ze tří stejných vodorovných souběžných pruhů. Pruhy jsou od sebe vzdáleny ve stejné vzdálenosti a měly by být vždy rovnoběžné. Značka obsahuje jeden hlavní barevný pruh, který se nazývá vedoucím. Může být červený, modrý, zelený, či žlutý, což je určeno složitostí a významností dané trasy. Dále značka obsahuje bílé postranní pruhy, takzvaně upozorňující, které mají za úkol podpořit lepší grafickou viditelnost barvy značky a převést pozornost na barevný pruh uprostřed.

Obr.1 / Systém turistického značení

2.1.2 Pásové šipky

Pásová šipka má za úkol informovat o směru trasy. Vychází ze základního tvaru pásové značky, která je doplněna šipkou vždy ve tvaru směru. Hrot šipky souvisí i s pojmenováním, zda se jedná o levou či pravou šipku. Turistické značení dále obsahuje takzvané dvoj šipky, vícebarevné šipky a jejich kombinace. (Klub českých turistů)

Obr.2 / Systém turistického značení

2.1.3 Směrovky a jejich vývoj

Jedná se o turistické značky, které obsahují informaci o směru značené trasy vždy jedné dané barvy. Obsahují informace o vzdálenosti nejbližších cílů s údaji uváděnými v kilometrech. (Jan Pásler, Ivo Cír, Milan Pernica © 2013)

Obr. 3 / Klub českých turistů, Turistické značení KČT

V historickém vývoji turistických směrovek došlo k velkému pokroku. Směrovky byly nejdříve ze samého prvopočátku psány přímo na strom s velmi stručnými údaji o názvu turistického místa. Zjednodušeně se jednalo o nápisy na stromech, které byly později nahrazeny dřevěnými tabulkami. Texty na dřevěných tabulkách byly vytvářeny zcela nahodile a celkově nebyly jednotné, často spolu ani nesouvisely. Na tabulkách byly umisťovány údaje někdy v kilometrech a někdy v hodinách. Na dřevěných tabulkách se později začaly vyznačovat i údaje o obou směrech chůze, které byly doplněny grafickým znázorněním dvou šipek. Další krok, který ve vývoji směrovek následoval bylo rozdělení dřevěných tabulek vždy pro každý směr zvlášť. Směrovku bylo možno případně i natočit právě ve směru chůze. Údaje na tabulkách se postupně ustálily a působily více organizovaně. V České republice byly údaje uváděny v km a na Slovensku v hodinách. Výběr vhodného materiálu, ze kterého směrovka je vyrobená byl dlouhý proces experimentování a zkoušení. Ze začátku byly značky vyráběny z nekvalitního materiálu, který byl po ruce. Následkem byla nedokonalost, krátkodobá životnost a rychlé poškození předmětu. Ukázalo se, že dřevěná tabulka není natolik odolná, aby byla nadále používána. Vlivem počasí se začala po určité době velmi ničit a tmavnout. Jedním z velmi kvalitních materiálů byly litinové tabulky jejichž trvanlivost byla téměř neomezená, jeho rozšíření bylo jen malé z důvodů velké nákladnosti. Ve vývoji zdokonalování tabulek od psaní na strom až po vypalování údajů do dřevěné tabulky se nakonec ustálil i přes určitý odpor ochránců přírody vznikl tak jednotný vzhled kovových tabulek, které se ukázaly jako nejodolnější vůči vlivům počasí. (Učební texty pro značkáře, díl M © 2012.)

Obr. 4 / Směrovka z nejstarší značené trasy KČT

se o místí a nenáročné a nepříliš dlouhé trasy. Barva žlutá vypovídá o krátkých jednoduchých trasách. Všeobecně je doporučováno nespoléhat se jen na barevnost, ale mít u sebe mapu, kde si informace můžete vždy spolehlivě ověřit pomocí vrstevnic. (Topi Pigula © 2021)

Obr. 6 / Značení pro pěší

3 HISTORICKÝ VÝVOJ TVORBY MAP

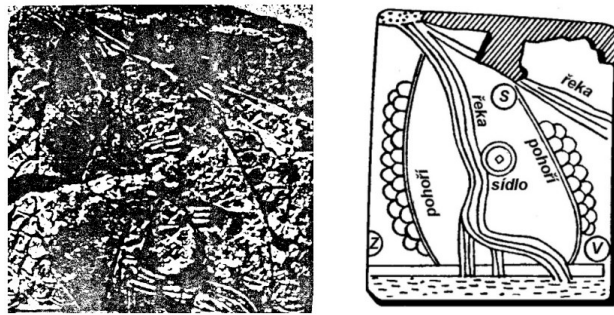
První dochované mapy byly velmi jednoduché a schematicky zcela bez textové informace. Při jejich tvorbě původně nebyla používána žádná pomocná konstrukce, sloužily převážně jen k zakreslení krajiny, loveckých stezek, tábořišť a vodních toků. Prvotní pokusy o mapy, byly proto velmi nepřesné a měřítko neodpovídalo realitě. Později mapy začaly vznikat převážně z potřeby zaznamenat informaci o majetku obyvatel. Lidé měli potřebu určitým způsobem znázornit do map například své vlastnictví, oblast těžby dřeva nebo místo svého pozemku. Touhu po znázornění vlastnictví začali pocítovat i panovníci, kteří do map značili velmi rozsáhlé územní celky a později i území celého světa. To vedlo k hlavnímu počátku vzniku kartografie.

3.1 Počátky kartografie

K tvorbě map se dříve používaly různé materiály, které byly v daném území zrovna dostupné. Mapy byly kresleny převážně na dřevo, kámen, kůru stromů, kůži, skalní stěny a kosti. Počátek vzniku map probíhal tedy na každém území jinak a mapy se od sebe velmi lišily. Nejstarší a nejprimitivnější znázornění map pochází z Paleolitu, což bylo zhruba před 20 000 lety. Z Paleolitu pochází plánec tábořiště lovců mamutů u řeky Dyje ztvárněný na mamutův kel.

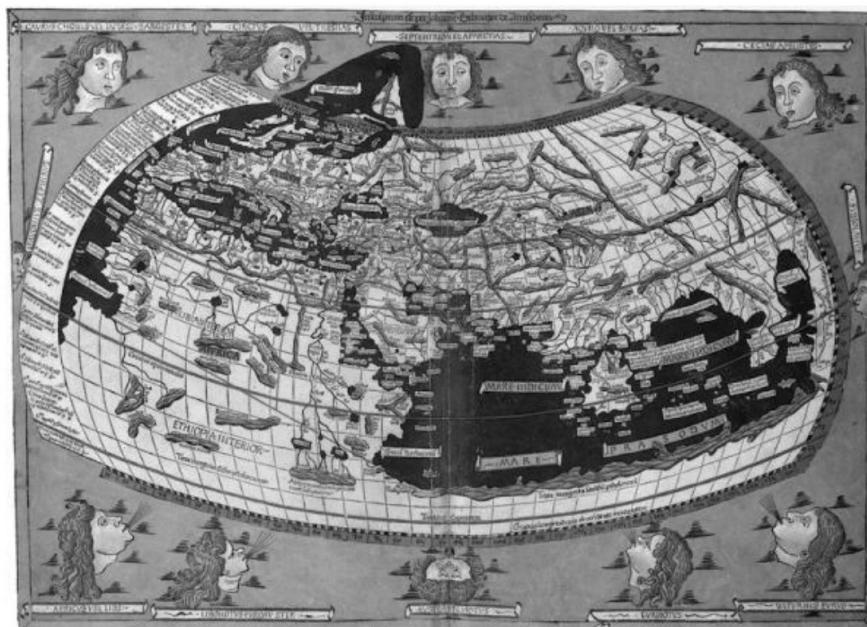
Obr. 7 / Počátky kartografie

Obr. 8 / Mapa Mezopotámie, též Mezopotámská mapa

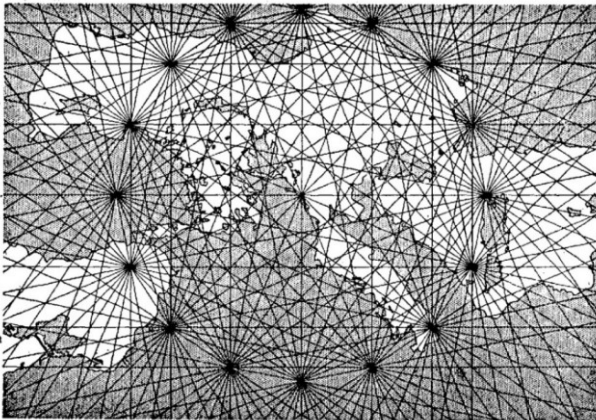
Obr. 9 / Plán zlatých dolů z doby Ramesse II

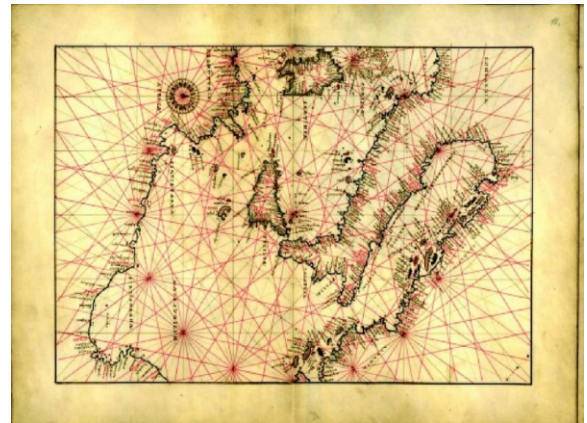
Obr. 10 / Rekonstrukce Ptolemaiovy mapy světa, dřevořez z roku 1482

V Číně byly nalezeny dvě mapy tištěné na hedvábí, jednalo se o mapu topografickou a vojenskou. Mapy Mayů a Aztéků byly známy pro svou dekorativnost a nahodilost. Velký

zlom nastal především v řecké kartografii, kdy byly mapy ovlivněny rozvojem poznatků matematiky, geografie a astronomie, což velmi posunulo vývoj celé kartografie. Probíhala snaha promítnout zemské těleso na rozvinutou plochu do roviny. Postupně vznikaly kruhové mapy, které znázorňovaly Zemi jako kruh. Vznikají také námořní mapy, jež jsou charakteristické pro svou velmi pestrou originální ornamentální výzdobu. Obsahovaly celkem 32 směrových paprsků, podle nichž námořníci mohli určovat směr.

Obr. 12 / Schéma portolánových map

Obr. 13 / Příklad portolánové (kompasové) mapy

V Římě byla mapa jen užitkovým předmětem bez konstrukčního geometrického základu. Obsahovaly jen stručný a hrubý náčrt silnic, názvy sídel s jejich vzdáleností. Důležitým mezníkem byl v 15. století pro kartografii vynález knihtisku Janem Guttenbergem. Období přelomu 15. – 16. století bylo známo jako období objevitelských cest, kdy Kryštof Kolumbus objevil americký kontinent. V roce 1500 vznikla mapa Nového světa a na základě obnovení představy o kulatosti Země a obeplutí zeměkoule začaly vznikat globy. Konec 16. století je typický pro rozvoj atlasové kartografie, vzniklo první vydání v podobě Mercatorova atlasu. Spadá sem i kreslení prvních pohledových plánů měst neboli panoramatických pohledů na města, říká se jim veduty. V roce 1700 dochází k velkému zlomu kartografie, kdy dochází k měření velikosti zemského tělesa a určení zeměpisných souřadnic. Na rozdíl od renesance dochází k velkému zjednodušení map. Vymizela z nich fantazie, přestaly být umělecky vyzdobované a staly se velmi strohým prostředkem k zobrazení informací. Mapa byla povýšena na vědeckou disciplínu, která měla své pravidla a matematický základ. Rozvíjí se matematická kartografie. Mapy už nejsou jen tak zhruba naznačené, ale jsou přesně propracovány podle matematických pravidel. Využívají se přesně měřické techniky a v 19. století tak vznikají mapy moderní. Mezi jednu z nejstarších dochovaných map Čech

se považuje Klaudyánova mapa z roku 1518. Mapa je rozdělena do dvou částí, první část obsahuje znázornění rodových erbů, rodů a významných měst. Část druhá obsahuje 280 mapových značek, české názvy měst, hradů a zámků. (Ing. Hana Lebedová © 2008) (RNDr. Ladislav Plánka)

Obr. 14 / Klaudyánova mapa

4 TURISTICKÉ MAPY A GRAFICKÉ ZNAČENÍ V NICH

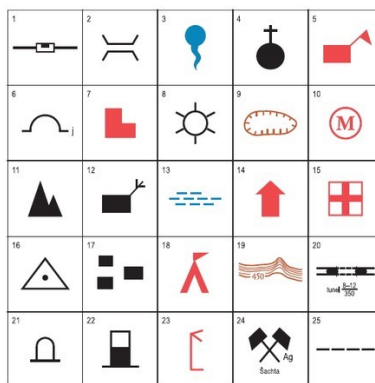
Dříve byly mapy byly uměleckými díly, v dnešní době dáváme především přednost přehlednosti, jasnosti a výstižnosti. Mapa je plošné zmenšené zobrazení objektů na Zemi, která nás informuje a zároveň i vzdělává. Existuje několik druhů map, dělíme je podle toho, co zobrazují. Patří sem mapy místopisné (topografické), obecně zeměpisné a tematické (účelové) mezi které jsou řazeny i turistické mapy. (Druhy map, úryvek z učebnice)

4.1 Turistická mapa

Turistická mapa je určena pro turisty a slouží k předávání informací. Komunikuje s námi pomocí kartografických neboli mapových značek, které mají určitý význam. Při porovnání například s cyklistickými mapami zjistíme, že mapy určené pro cyklisty zobrazují větší území s menším počtem informací a detailů. V turistických mapách jsou vyznačeny vrstevnice, určují převýšení a nadmořskou výšku, také různé trasy a významná místa, které jsou doporučeny navštívit. Mezi ně patří například přírodní a kulturní památky, rozhledny, kempy, tábořiště, studánky, ubytování, restaurace a tak dále. Mapa také obsahuje typografickou část, kam spadá: geografické názvosloví, vysvětlivky, legenda, obecné označení a zkratky, měřítko, název mapy, tiráž aj. Na mapách se používají maximálně dva druhy písma, nikdy dekorativní písma. Velikost písma odpovídá významu popisovaného objektu. Popisky musí být umístěny vodorovně, jasně a zřetelně. Pokud jsou na mapách uvedeny významnější prvky, tak dochází ke grafickému zvýraznění. Písmo musí být estetické a čitelné. Popisují se jak horská pásma, tak i názvy vodních toků a ploch. (Otakar Čerba © 2007) (Druhy map, úryvek z učebnice) (VOŽENÍLEK, Vít © 1999)

4.2 Mapové značky

Mapová značka je kartografický znak v mapě nesoucí určitou informaci, která nám má usnadnit pohyb v terénu. Mapové značky mají ustanovený systém, jak mají být v mapách znázorněny. V mapové legendě je vždy uvedena přesná definice o každém z nich. Mapové kartografické značky, zastupují určitý grafický symbol, ten je v legendě podrobně vysvětlený a dále zobrazován na mapě už jen bez textu. (MIKLÍN, Jan; DUŠEK, Radek; KRTIČKA, Luděk; KALÁB, Oto © 2018)

Obr. 15 / Mapové značky

Mapová značka může nést v mapě několik různých vlastností. Ty jsou graficky udávány pomocí jejího tvaru, orientace, velikosti, struktury a výplně. Na základě vlastností mapové značky, rozlišujeme několik druhů značek. Řadíme sem značky bodové, značky liniové (čárové), značky areálové (plošné). Bodové značky jsou zmenšené prvky na mapě. Většinou jsou zpracovány pomocí geometrických tvarů, jednoduchých stylizovaných obrázků či symbolů. Mohou znázorňovat například sídla, prameny, pomníky, studny a tak dále. Liniové značky nazývané také jako čárové. Vyjadřují liniové jevy. Slouží k zachycení a znázornění hranic, silnic, železnic a vodních toků. Rozlišují se různým grafickým zpracováním například tloušťkou, strukturou, barvou a intenzitou výplně. Areálové značky se vyznačují především plošnými jevy, které pokrývají určitou plochu, řadíme sem porosty a vodní plochy. Z grafického hlediska areálová značka obsahuje obrysovou čáru a dále výplň areálu, za pomoci barev, symbolů či šrafury. Areálová značka může také vyjadřovat kvantitu, která je určena velikostí značky. (PhDr. Robert ŠIMŮNEK, Ph.D., DSc © 2016) (Ing. Hana Lebedová © 2008)

4.3 Mapová legenda

Každá mapa obsahuje takzvaně mapovou legendu. Celkově se jedná o soubor symbolů, které slouží v mapě jako drobné orientační prvky. Mapová legenda je nápověda pro čtenáře, umístěna na okraji mapy se slovně vysvětlenými symboly. Ty se nazývají mapové značky. Jedná se o symboly označující výskyt daných předmětů na mapách. Každý symbol představuje například typ cesty, hrady, zámky, lázně, kláštery. Mapové značky mají usnadňovat lepší orientaci v mapě a informovat čtenáře o umístění daných prvků v přírodě. (BLÁHA, Jan D.; HUDEČEK, Tomáš © 2007) (PaedDr. Jan Ondráček, Ph. D ©2013)

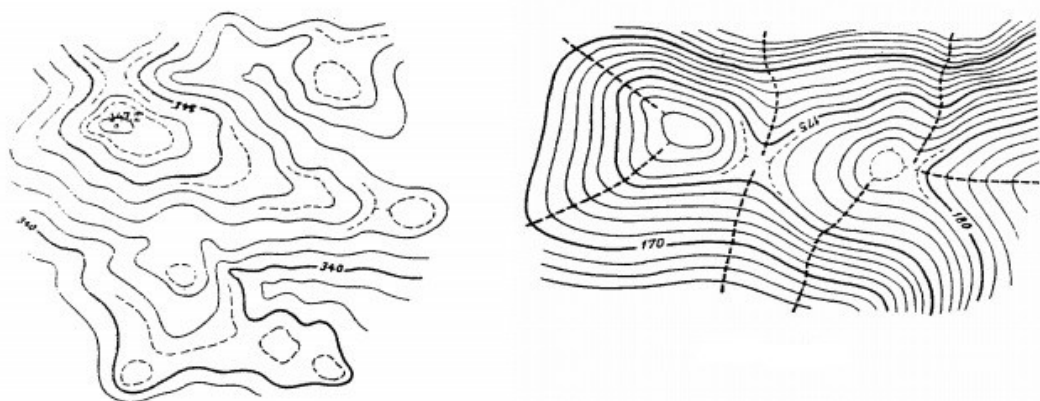
4.4 Metody zobrazení reliéfu

Každá mapa by graficky měla zobrazovat reliéf, který poskytuje čtenáři lepší představu o terénu a okrajově ho informuje o vzhledu krajiny. Reliéf se dá na mapě zobrazit kopečkovou metodou, stínováním, šrafováním, barevnou hypsometrií a vrstevnicemi. (Ing. Jiří Cajthaml © 2012/2013)

K zaznamenávání výškopisu bylo v mapách v průběhu historie používáno spousta metod. Původně znázornění hornatosti krajiny bylo na mapě vyobrazeno jen odhadem nebo přiměřeně zakresleno pomocí kopečků. Taková metoda byla estetická, ale nepřesná a neměla geometricky přesnou interpretaci, proto byla nahrazena metodou šrafu. Reliéf se také později vyjadřoval pomocí vrstevnic a techniky stínování. V dnešní době jsou ke znázornění reliéfu používány jen dvě možnosti, mezi které patří vrstevnice a stínování. (Bc. Kamila ROHELOVÁ © 2014)

4.4.1 Vrstevnice

Nejčastěji užívaným grafickým zobrazením reliéfu na mapách jsou vrstevnice. Vrstevnice je uzavřená prostorová křivka spojující body reliéfu o stejné nadmořské výšce. Informuje čtenáře mapy o strmosti terénu. Toto značení může být pro nezkušené turisty obtížné, proto se značení vrstevnicemi často kombinuje i se stínováním, barevným znázorněním nebo šrafováním pro lepší představu prudkosti terénu. (Martin Gabryš © 2017)

Obr. 16 / Metody zobrazení výškopisu na mapách

Při kreslení vrstevnic se také musí dodržovat určitý rozestup mezi liniemi, což nás vede k problému, že nemohou znázornit detailní objekty a detail by byl na mapě ztracen, jelikož

výsledný obraz by byl poté nečitelný. Kdyby nebyl stanovený určitý rozestup mezi vrstevnicemi mohlo by dojít k jejich slítí a následnému nečitelnosti obrazu.

4.4.2 Barevná hypsometrie

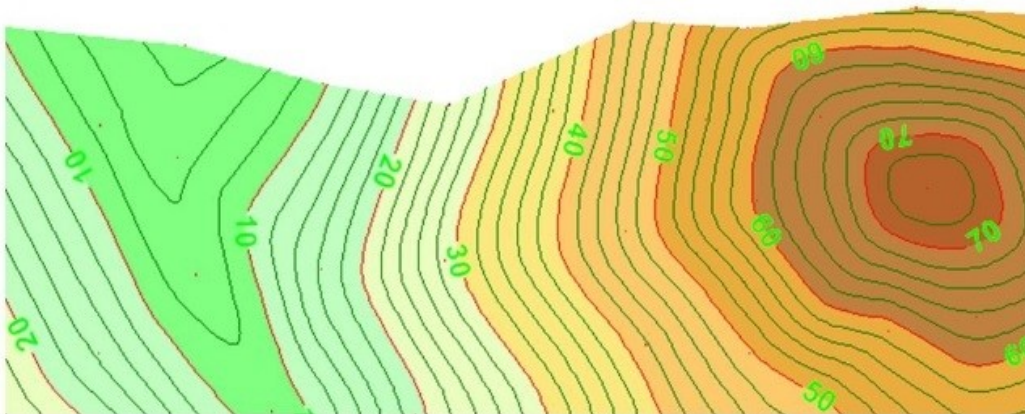
Mezi další způsoby, jak graficky zobrazit reliéf na mapě a jak poskytnout informace o daném výškovém profilu se řadí barevná hypsometrie. Její základ spočívá na metodě barevných vrstev. Jde o to, že každá barva na mapě nese zároveň informaci o daném výškovém profilu terénu. Původem vychází ze systému vrstevnic, ale pro čtenáře mapy je jednodušší k pochopení. Pro vytvoření větší realističnosti bývá také tato technika kombinována s metodou stínování. Barevnost je většinou užívána pod heslem „čím výše, tím temněji“ někdy ale také pod heslem „čím výše, tím světleji“ nebo „čím výše, tím teplejšími barvami“.

Obr. 17 / Mapy reliéfu kontinentů

Obr.18 / Mapy reliéfu kontinentů

Obr. 19 / Metody zobrazení výškopisu

4.4.3 Stínování

Stínování je další technika pro zobrazení reliéfu na mapách. Nejčastěji se používá z důvodů vytvoření co nejefektivnější napodobení reality, jelikož dovede co nejplastičtěji napodobit vlnitost zemského povrchu. Pro čtenáře je tak velmi jednoduché získat přesnou představu o terénu než například ze čtení vrstevnic. (Martin Gabryš © 2017)

Obr. 20 / Metody zobrazení výškopisu

Máme dvě metody stínování. Šikmé stínování se snaží napodobit realistické stíny dopadající na terén podle slunečních paprsků. Vedle toho ortogonální stínování pracuje se stíny jinak. Vyznačuje prudkost sklonu terénu v mapách tím, že světlejší místa na mapě znázorňují vyvýšená místa jako jsou horské hřbety, kopce, vrcholy. Naopak nejtmaší místa znázorňují údolí a vyhloubená místa. (Otakar Čerba © 2004)

4.4.4 Metoda šrafování

K vyjádření sklonových informací v krajině se v mapách užívá dále metoda šrafování. Tyto informace nám poskytují kreslířské šrafy, které jsou zakreslovány různě dlouhé a různě nakloněné. Na místech mapy s prudkým sklonem terénu je šrafura nakreslena hustěji a poměrně kratší. Naopak na místech s mírnějším sklonem terénu je šrafura řidší a delší. (Otakar Čerba © 2004)

Obr. 21 / Šrafovaní

Důležitou předností a výhodou šrafů je, že jsou daleko názornější než vrstevnice a pro nezkušené turisty efektivně zjednodušují pochopení struktury krajiny. (Bc. Kamila ROHELOVÁ © 2014)

4.4.5 Metoda tečkování

Metoda tečkování je druh grafické techniky, která znázorňuje v mapě prvky metodou teček. Tato technika informuje o množství daných prvků na místě a také o jejich kvalitě. Ke značení používá jednoduchý geometrický znak, bývá znázorněn v podobě kruhu, čtverce či obdélníku. Slouží například k zobrazení výskytu pěstování zemědělských surovin, těžbě nerostných surovin, množství výskytu daného onemocnění a podobně.

Obr. 22 / Metoda tečkování

Na mapě by se správně technicky tečky neměly překrývat a měly by být spočitatelné. Informují nás o kvantitě, ale i kvalitě, která je poté rozlišena tvarem či velikostí tečky. Každé tečce je přidělena určitá hodnota, kterou vyjadřuje. Například 1 tečka znamená 100 osob. (RNDr. Ladislav Plánka) (Otakar Čerba © 2004)

4.5 Volba tiskového papíru

Při tvorbě map je volba papíru, na který se bude mapa tisknout velmi důležitá, má velký vliv na výsledný dojem mapy a na její využitelnost v terénních podmínkách. Nyní se pro tisk map běžně používají oboustranně natírané matné papíry. Lesklé papíry se nedoporučují, jelikož se na nich odráží světlo a mohlo by dojít ke špatnému používání map. Doporučená gramáž papíru je 115–135 g/m². Dále je podstatné se zaměřit i na klížení papíru. Papír bez kličku je savý a ve vlhku se rychle rozpadne. Zatímco papír kvalitně klížený vydrží běžné mechanické namáhání. Papír by měl být jasně bílý, hladký a odolný vůči mechanickému namáhání a vodě. (Ladislav Plánka, 2007)

Pokud je mapa tištěna na obyčejný papír může například za deštivého počasí dojít k jejímu poškození. Proto je povrch mapy možné různě upravovat. Například pomocí technologie pogumování, kdy se list papíru zpevní a zamezí se jeho poškození. Tisk map se může provádět i na povrch syntetického papíru, který má velmi odolnou a pevnou vlastnost. (Zbyněk Krejčík 2007)

Pro větší odolnost map jsou v dnešní době využívány různé druhy papírů. Velmi kvalitním papírem k tisku map je Pretex. Jedná se o voděodolný stálobarevný papír, s dobrou odolností proti stárnutí a odolnosti vůči vysokým teplotám. Je matný a oboustranně natíraný, a proto velmi vhodný pro využití k tisku map. Dalším kvalitním papírem vhodným pro mapy je Cuturon, který obsahuje syntetická vlákna v podobě netkané textilie. (Pavel Tippl – speciální papíry) (Ing. Luboš Matějů – Kartum)

5 HISTORIE TISKU MAP

V historii vývoji map došlo k výraznému procesu a změnám. Dříve, když nebyl k dispozici tak jako dnes, ofsetový či digitální tisk, byly mapy rozmnožovány pomocí překreslování a později i pomocí grafických technik, které celý proces zjednodušily a zrychlily. Patří sem například technika litografie, Všechny počáteční metody, které byly k rozmnožení map použity, byly ve výsledku zdoluhavé, pracné a také nedokonalé. Tisk map se u nás historicky poprvé začal používat již v 15. století a první výtisky map vlastnily jen privilegované vrstvy společnosti. Tisk map obecně velmi rozšířil vzdělanost a rozvinul technické a přírodní vědy. Vývoj výroby map urychlil nástup fotografie. Pokud se podíváme hlouběji do historie, je důležité si uvědomit, co vše předcházelo mapám tak, jako je známe dnes. Lidé byli velmi vynalézaví a snažili se přijít na způsob, jak určité věci zaznamenat. Za první náznak tisku můžeme pozorovat velmi jednoduchá razítka pravěkých lidí, kterými zdobili kůže a stany. Dále za zmínku stojí i babylonská pečeť, jenž byla vtlačena do hlíny a vytvářela otisk. Za předchůdce zaznamenávání informací se považují vtačovací razítka Asyřanů, kteří tak vytvářeli znaky klínového písma. Hlavním místem vzniku tisku se považuje Čína, Japonsko a Korea, kde byly k tisku zpočátku používány kamenné desky. Ty byly následně nahrazeny deskami dřevěnými a později kovovými, následnou metodou disku byl deskotisk. Jedná se o tisk z výšky – barva se na potiskovaný materiál nanáší na povrch desky. Na desky byly vyřezávány kresby, znaky, texty a obrázky. Brzy se ale přišlo na to, že i když byl deskotisk velkým pokrokem oproti ručnímu zpracování a opisování map, je stále velmi pomalu zpracovatelný a pracný. Výroba, příprava desky a samotné vyrytí do ní trvalo dlouho a po její použití se stala nepoužitelnou. V 15. století se celá situace mění. S Gutenbergovým vynálezem knihtisku se tisk map opět posunul na další úroveň. Guttenberg vynalezl tisk pomocí sestavovaných písmových znaků, které vyryl do kovové odlévající formy – do matric. Jeho hlavním vynálezem byl licí stroj, ve kterém se jednotlivá písmena z matric odlévala. Pracoval s jednotlivými odlitými znaky, ze kterých skládal řádky slov. Celý proces je označován za ruční sazbu. Na konci 19. století byla ruční sazba nahrazena sazbou strojovou. Ukázalo se, že rozmnožování textu, bylo ve výsledku jednodušší než samotné rozmnožování obrázků a map. Nejpraktičtější technikou k rozmnožení map byla technika dřevořezu a dřevorytu. Tyto techniky měly nevýhodu, neumožnily vytisknout kvalitní tenkou liniovou kresbu. Mezi nejstarší dochovanou mapu na našem území vytvořenou pomocí deskotisku se považuje Klaudiánova mapa. Dále se v tisku map a obrazových příloh

setkáváme s technikou mědirytu. Byla vhodná pro výrobu map s velkým měřítkem i map technických. Celkové vyrytí samotného složitějšího mapového listu bylo časově velmi náročné, zpracování mohlo trvat až 3 roky. Velmi rozšířenou technikou pro zpracování map se stala litografie. Jednalo se o tisk z kamene neboli tisk z plochy. Při srovnání kresba nakreslená na papíře a jednobarevný tisk z kamene se od sebe moc nelišily. Časem se ukázalo, že je do map potřeba dostat i více barev. Barvy obsahovaly různé informace spojené s geografii, odlišovaly od sebe území států, plochy s různým významem či obsahem. Z tohoto důvodu se technika jednobarevné litografie posunula k barevné litografii. Mapy bylo potřeba reprodukovat vícebarevným tiskem. Tisk se prováděl tak, že se každá vrstva s jednou barvou tiskla samostatně. Jednotlivé barevné vrstvy se pro docílení dalšího odstínu přetiskovaly různě přes sebe. (Alena Skřivánková © 2010)

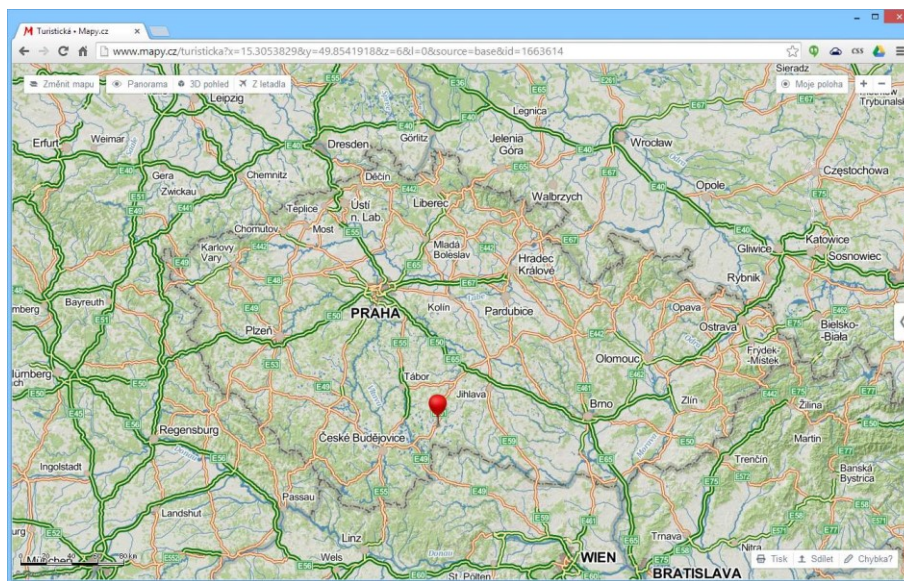
Dříve byly také mapy tištěné pomocí tisku z výšky a z hloubky pomocí grafických technik. Nyní se k tisku map používá ofsetový tisk. Patří do kategorie tisku z plochy, protože jsou jeho tisknouce i netisknouce místa ve stejné výškové úrovni. Jedná se o nepřímý tisk, protože se tiskne nejdříve na válec a z něho poté na papír. K přenosu barvy dochází dvakrát a původní předloha není stranově obrácená. Technikou se dají tisknout velmi malé detaily, to je také jedním z důvodů, proč se jedná o techniku vhodnou pro tisk map, které obsahují velmi podrobné informace. (Jitka Holmanová, Martin Gaudl, Tisk základních map, 2009)

6 TURISTÉ A JEJICH POTŘEBY

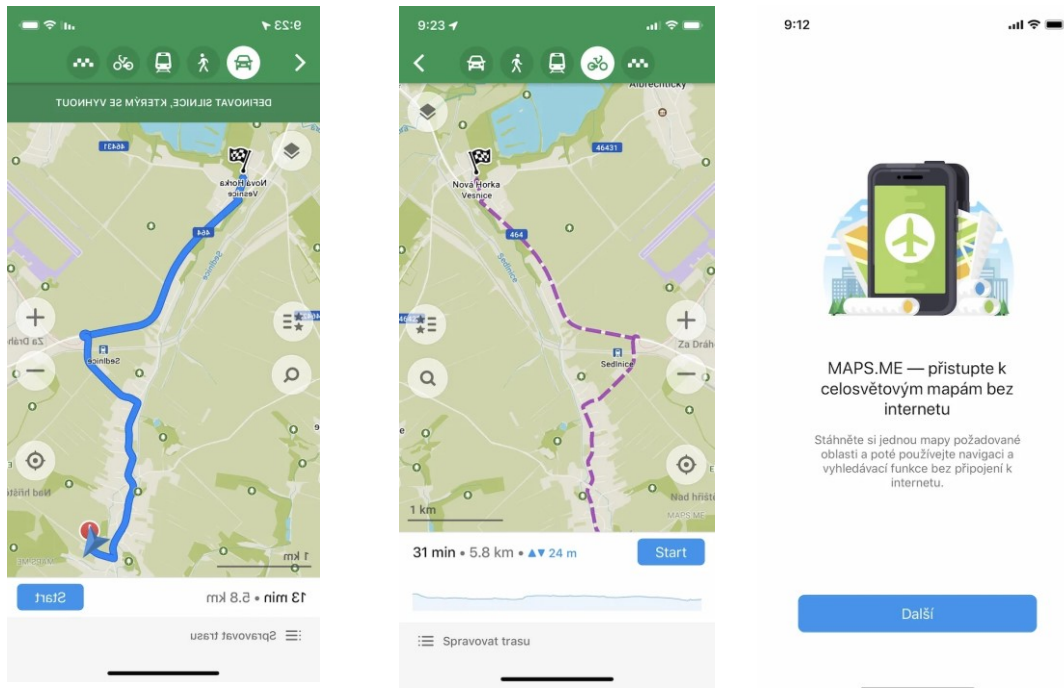
6.1 Vývoj technologií a digitalizace map

Vývoj technologií umožnil mapu převést do digitální podoby. Digitalizace map s sebou přinesla spoustu výhod. S mapami se dnes setkáváme běžně na internetu. Mapy jsou velmi propracované, proto není menším problémem například najít v digitalizované mapě vzhled určité ulice či domu pomocí foto snímků. V online mapách je možné využít i plánování trasy, u které budete moci zjistit kolik času vám zabere. To se vztahuje i na pohyb místní dopravou, kdy jsou nyní mapy schopny vyhledat i spojení například autobusové dopravy.

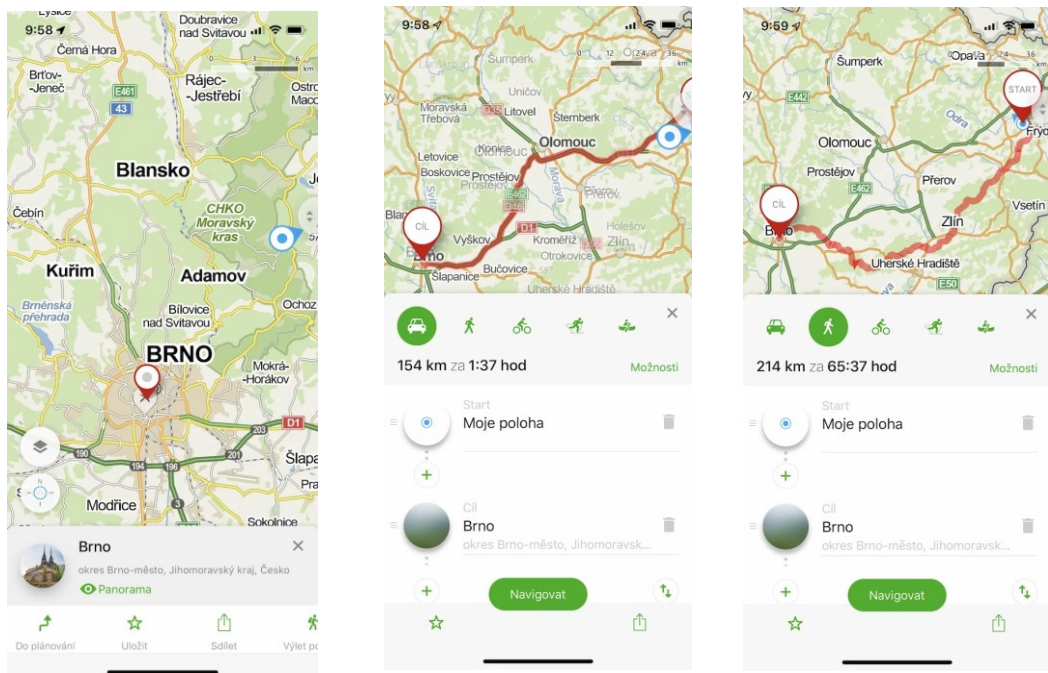
Digitalizované mapy se staly běžnou součástí našich životů a usnadňují nám pohyb v místech, které jsou nám neznámy. Je pravdou, že si většina lidí už nedokáže představit život bez nich. Žijeme v moderní době, kde je technika upřednostněná na prvním místě. Téměř všichni již používáme dotykové telefony či notebooky, které se pro nás staly každodenní součástí. Papírové mapy či turističtí průvodci mají vedle hmotné formy už i formu elektronickou. Jsou vytvořeny například online mapy.cz, které si můžeme s velmi podrobným přehledem o daných oblastech stáhnout do svého zařízení a používat je dokonce i bez připojení na internet. Pokud bych měla shrnout problematiku tištěných map s digitalizovanými, každá s sebou nese výhody či nevýhody. Dříve se populace dovedla daleko lépe orientovat, nebyla zvyklá na techniku, neznala nic jiného než své instinkty, byla schopna více vnímat a slyšet. Nyní jsme se přizpůsobili dnešní moderní obě, která s sebou nese i technické pokroky, kterým se společnost přizpůsobila.

Obr. 23 / Mapy.cz

Obr. 24–26 / Maps.me, možnost plánování trasy

Obr. 27–29/ Mapy.cz

7. Turistický značící systém v Norsku

Obr. 30 / Galerie Norského fjordu

Turistické značení v České republice se považuje jedno za nejvíce propracovaných značení vůbec. Na základě praktické bakalářské práce bych tedy ráda srovnala turistické značení s Norskem. V Norsku je zavedeno odlišné značení turistických tras. Hlavním značícím turistickým prvkem, se kterým se můžete setkat v přírodě je velké červené písmeno T nebo stejnobarevné červené puntíky, které bývají umístěny na kamenech v pravidelně se opakujících intervalech. Jejich kvalita není vždy nejlepší, takže jejich čitelnost může být nejasná a ne vždy patrná. (CK MUNDO)

Barevnost označení jednotlivých tras byla vytvořena tak, aby mohla turistu informovat o stupni obtížnosti dané trasy. V Norsku se rozlišují trasy podle čtyř obtížností. Každé obtížnosti je přiřazena určitá barva – zelená, modrá, červená a černá. Mezi nejjednodušší obtížnost se považují trasy označené barvou zelenou a nejtěžší trasy jsou označeny černě. Celková náročnost trasy záleží také na daném podnebí, jelikož se počasí v Norsku velmi mění a může poměrně zvýšit náročnost stanovených tras. Je tedy třeba dbát na aktualizované informace o počasí. V mapách je také možnost dohledat informace o přibližném času, který je potřebný ke zdolání určité trasy. (Stikk ut!) (CK MUNDO)

7.1 Stikk ut!

Obr. 31 / Stikk ut!

Zelená barva označuje trasy vhodné pro většinu lidí, jedná se obvykle o krátké 6 km procházky s mírnými svahy, které vedou po upravených tratích. Modře označené trasy jsou náročné a delší, obvykle do vzdálenosti 12 km. Stále se jedná o poměrně snadnou trasu, ale je zde třeba mít už nějakou zkušenost pohybovat se v terénu. Červené trasy jsou náročné, délka se pohybuje kolem 20 km. Je rozhodně vhodné mít nějaké základní znalosti a průpravu pohybu v terénu. Černé trasy jsou považovány za ty nejnáročnější. Obvykle obsahují několik velmi strmých stoupání nahoru a dolů kopcem. Délka zde určená není, ale obecně se musí turista na takový výšlap pečlivě připravit. Pro lepší orientaci někdy v nevyzpytatelné norské krajině, byla vytvořena aplikace Stikk ut! Zjednodušeně se jedná o online průvodce. Byla zavedena pro lepší přehled turisticky značených cest v různých oblastech Norska. Obsahuje kolem 470 značených tras ve 25 oblastech. Každý výlet v aplikaci Stikk ut! Znárodnuje několik informací o trase, čtenář se tak má možnost dozvědět vzdálenost, obtížnost, výskyt a převýšení trasy. Pro lepší představivost o terénu jsou u každé trasy nahrány fotografie oblasti a výhledy, na které se turista může těšit. (Stikk ut!)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

8 ILUSTROVANÝ PRŮVODCE PRO DĚTI

Na teoretickou část navazuje část praktická, ve které se zabývám ilustrovaným průvodcem Norska pro děti. Pozornost v praktické části je věnována putování po Norsku a jeho poznávání. Hlavní myšlenkou je čtenářům Norsko představit, ale zároveň je i vzdělat a pobavit. Průvodce je určen pro děti od šesti do třinácti let a také pro jejich rodiče. První myšlenkou bylo vytvořit průvodce ve formě knihy s pevnou vazbou. Nakonec jsem, ale vytvořila průvodce pro děti i pro dospělé malinko jinak. Pracovala jsem s formátem 69 cm na 30 cm. Což je poměrně dlouhý formát, který jsem se rozhodla na dvakrát přeložit a vytvořit takzvaně karetního skládaného průvodce. Ve výsledku čtenář drží list o velikosti formátu 23 cm na 30 cm, kdy ho může libovolně rozložit i na formát větší. Každý arch papíru je tématicky věnován jednomu městu v Norsku, kde jsem strávila určitý čas na to, abych o místu mohla napsat několik informací. Arch papíru je potištěn z obou stran a obsahuje informace o dané oblasti. Takových listů je v průvodci 13. Všechny papíry jsou vloženy do obalu, který pomyslně tvoří obálku knihy. Ta je poté i s přeloženými papíry vložena do vlastnoručně vyrobené pevné krabičky, která slouží jako obal pro průvodce.

8.1 Název průvodce

Název mé praktické části je – Do Norska s Vendelínou. Důvodem volby tohoto slovního spojení můžeme rozdělit na dvě části. První část – Do Norska, jednoduše vyjadřuje, do jaké země Vendelína bude cestovat a o kterém místě průvodce bude čtenáře informovat. Na otázku Kam? Jednoduše odpovíme – do. Výhledově předložka do může být zkombinována z jakýkoliv místem, kam Vendelína pocestuje. Například Do Dominikány, Do Portugalska, Do Španělska, ale může být zaměněna i například Na Island, Na Kypr a tak dále.

Druhá část názvu – s Vendelínou, vypovídá o tom, s kým čtenář bude cestovat neboli kým bude po dané zemi doprovázen. Vendelína je odvozena z vlastního jména Vendula, kdy jsem průvodkyni nechtěla nazývat svým vlastním jménem, chtěla jsem jméno vtipně nadsadit. Původně se průvodce měl jmenovat Vendelín, ale později došlo ke změně na Vendelínu, což mě jako autora více propojuje s hlavní s postavou, ale stále se sebou nese jakousi odlišnost.

8.2 Hlavní myšlenka průvodce

Na otázku – „Proč jsem se rozhodla zpracovat právě cestovního průvodce po Norsku?“ se nabízí stručné vysvětlení. V Norsku jsem strávila celý rok zahraničního výměnného studia

a při této příležitosti procestovala Norsko od jižního bodu v Oslu až po nejsevernější část Norska, který se nazývá North Cape. Proto je má inspirace čerpána právě z vlastních zkušeností. Při cestování Norskem jsem si uvědomila, jak velké množství rodin cestuje karavanem i se svými malými dětmi po skandinávských zemích. Jelikož se jedná o velmi rozsáhlá území, kde jsou od sebe záchytná města většinou velmi daleko vzdáleny, pojí se s cestováním dlouhé několikahodinové sezení v autech, což děti obvykle moc rádi nemají a někdy se může i stát, že je kvůli tomu cestování přestane bavit. Proto mne napadlo vytvořit průvodce Norskem, který by malé cestovatele při jízdě zabavil. Už jen při listování průvodcem se můžou dozvědět, jak Norsko vypadá a co vše můžou po cestě uvidět. Mým cílem je přimět děti projevit větší zájem o Norsko právě díky ilustrovanému průvodci, který jim zemi hravě, barevně a detailně představí.

8.3 OBSAH PRŮVODCE

Celkem jsem zpracovala 11 norských měst a vesniček. Jmenovitě Oslo, Stavanger, Bergen, Atlantic Ocean road, Voldu, ostrov Runde, dále vesničky Lofotských ostrovů – Å, Moskenes, Henningsvear. Ze severních měst jsem psala o Honningsvågu a North Cape. Jednu kapitolu jsem věnovala původním obyvatelům Sámům. Průvodce se skládá ze třinácti samostatných rozkládacích listů, které jsou umístěny v obalu. Celý obsah chrání a dodává mu pevnou formu. Důvodem, proč jsem zvolila volné umístění archů papírů byl ten, že se průvodce stane hravějším a děti stráví více času jeho skládáním a zkoumáním. Části Norska je možné rozložit na stůl a podívat se na ně s odstupem. Můžou se vracet k jednotlivým listům různě si je obracet, srovnávat, stavět na stůl nebo si mezi nimi jen listovat. V dnešní době jsou prakticky vybaveny dokonce i karavany, není tedy problém si průvodce prohlédnout a rozložit na stůl přímo i při cestování Norskem.

Dále je k průvodci přidáno několik map. Hlavní barevná mapa má velikost 700 mm na 1000 mm. V průvodci je složená na menší formát, ale po jejím rozložení se z ní stane plakát, který si můžou děti pověsit na stěnu a Norsko si prohlédnout ve velkém. Hlavní mapa obsahuje drobné ilustrace, které popisují, co se na daném území vyskytuje a v jakém množství. Dále průvodce obsahuje čtyři slepé mapy, které slouží k dotvoření podle předešlých informací uvedených v průvodci. Menší děti si mapy můžou dotvořit jen tak podle své fantazie. Pevninská část Norska je na slepé mapě bílá a to proto, aby si ji čtenáři mohli vybarvit a dokreslit na ni, co je z Norska zaujalo, ať už podle svých zkušeností z cest nebo jen z průvodce. Obsahuje také znázorněnou trasu putování ve formě přerušovaných čar

a názvy měst, které slouží k lepší orientaci v mapě. Pozadí mapy tvoří modrý oceán. Další myšlenkou bylo zpracovat návrh toho, jak by mohli být vytvořeni i další průvodci o jiných státech či zemích. V průvodci je pro děti připraveno spoustu aktivit a otázek, kterými jsou vybízeny k činnosti a zamyšlením se, co se vlastně dozvěděly. Shrnují zde základní informace o typických znacích Norska. Věnují se například proměnlivému počasí, původním obyvatelům Sámům, kteří žijí kočovný život a starají se o sobí stáda. Dále také popisují místní architekturu a význam barevných domečků, které jsou stavěny na dřevěných kůlech. V kapitole Lofotských ostrovů popisují například sušení ryb a jejich význam. Na severu se věnují rybolovu, popsání rybářských technik a porovnání krajiny, jak vypadá v zimě a v létě.

8.4 Forma zaměření průvodce

8.4.1 Cílová skupina

První cílová skupina, pro kterou je průvodce s Vendelínou určen jsou cestující rodiny s dětmi po Norsku. Další cílovou skupinou jsou děti, které v Norsku zrovna nejsou. Ale pomocí průvodce se o něm můžou hravou formou dozvědět spoustu zajímavých informací. Plno dětí v nižším věku třeba ani neví, kde se Norsko přesně nachází a čím je typické. Průvodkyně Vendelína jim veškeré informace poskytne.

8.4.2 Úkoly pro děti

Uvnitř průvodce je pro zpestření vloženo několik archů se samolepkami, věnující se pokaždé danému městu či vesničce. Samolepkami si děti můžou vyzdobit slepé mapy, které jsou zde nechány na pospas jejich fantazii. Pevninská část Norska je na slepé mapě bílá, děti si ji můžou libovolně dozdobit a vybarvit podle toho, jak se jim to líbí a ti starší z nich si mapy dotvoří na základě textů, které si sami nebo s někým přečetly. Pro menší děti jsou v průvodci vytvořeny velmi detailní barevné ilustrace, které si můžou prohlížet i bez čtení textu. Zabavit se můžou různě, například vyhledáním skrytých prvků nebo schované Vendelíny s mapou. Průvodce je určen pro děti od 6 do 13 let a celou rodinu. Malým dětem může texty číst například babička, která jim podle své fantazie může zadat i různé úkoly. Například: Najdi v přístavu Osla všechny lodě, které vidíš na obrázku. Nebo: Pokus se najít schovanou Vendelínu. Obsah textu je informační.

9 VIZUÁLNÍ STRÁNKA

9.1 ILUSTRACE

9.1.1 Hlavní postava

Jak už bylo výše zmíněno, hlavní postavou celého průvodce je Vendelína. A o kom to přesně mluvíme? Vendelína jsem vlastně já ztvárněna jako malá holčička se zrzavými copánky, která cestuje po Norsku a provádí čtenáře zajímavými místy, oblečena do norských šatů, které si mění podle počasí. Stále nosí vlajku Norska, podle ní ji všude poznáte. Vlajka vám napoví, kde se Vendelína právě nachází. I když Vendelína vychází z personifikace mne samotné, fyzicky totožné nejsme. Dětskou podobu jsem ji připodobnila z důvodu většího přiblížení se k dětem, kterým je průvodce určen. Jako hlavní rozpoznávací prvek Vendelíny jsem zvolila vlajku Norska. A to proto je celé téma věnováno Norsku a sama Vendelína o něm mluví. Vzhled Vendelíny doplňuji norským oblečením, kdy se její oblečení vždy přizpůsobuje podle oblastí, kde se právě nachází. Na Lofotech hodně prší, takže je oblečená v pláštěnce, naopak na severu stále mrzne, proto má oblečený typický sámský teplý kroj.

9.1.2 Ilustrace jako celek

Ilustrace jsem se snažila vytvořit velmi detailně a popisně. Jako malá jsem milovala zaplněné stránky všemožnými detailními a barevnými obrázky, ve kterých jsem musela hledat různé ukryté prvky. Každé město je detailně ilustrováno a následně i ručně popsáno s dodatkovou drobnou informací. Ilustrace jsou malinko nadsazené, barevné, vtipné a hlavně informační. Vznikly na základě vlastních fotografií, které jsem vytvářela v průběhu cestování. Jejich forma je digitální, vytvořena ve photoshopu. Každý obrázek je umístěn ve vlastní vrstvě, proto byly ilustrace do samého konce stále poohyblivé a kompozici například kvůli textům či ohybům listů, jsem mohla do poslední chvíle různě měnit a přizpůsobovat.

V ilustracích dále pracuji s odlišnou barevností. Norsko je známo pro svou častou změnu počasí a kontrastní odlišnosti krajiny od jihu až po sever Norska. Ilustrace jenž znázorňují jih Norska a ilustrují město jako je Stavanger, Bergen či hlavní město Oslo, jsou velmi barevné, plné stromů, které na jihu ještě rostou a hlavně jsou zaplněné mnoha obyvateli. Další oblastí jsou Lofotské ostrovy. Zde převládá červená barevnost rybářských domečků v kontrastu se zelenými špičatými kopci a azurově modrým mořem, které někdy vystřídá

i bouřlivá atmosféra mračen a zvlněného moře. Na severu jsou ilustrace prázdnější, obyvatel ubylo a naopak přibylo bílého sněhu. V této oblasti převládá tedy bílá barva sněhu, ale také různorodě červeno růžová barevnost oblohy, které se v zimních měsících po období polární noci, velmi mění.

9.2 TYPOGRAFIE

9.2.1 Ručně kreslené písmo

Pro dovysvětlení významu některých ilustrací a doplnění textu jsem se zvolila ručně kreslené písmo, které jsem vytvořila v počítači. Jedná se většinou jen o krátká slovní spojení, která dovysvětlují ilustraci a navazují na vysázený text s informacemi. Dlouhý text, který obsahuje například názvy, kterým čtenář nemusí dobře rozumět, jsou poté v ilustraci dovysvětleny právě ručně kreslenou poznámkou a přiřazeny k danému obrázku.

Umístění ručně psaných popisků jsem volila intuitivně. Snažila jsem je umístit do míst ilustraci, kde pro ně bylo dostatek volného prostoru a nepřekrývali ji. K přesnějšimu přiřazení jednotlivých popisků jsem zvolila v některých případech i ručně kreslenou šipku, která ukazuje na prvek, ke kterému slovní spojení patří. Některé ilustrace jsou totiž velmi detailně zaplněné a obsahují velké množství popisků, proto by bylo tedy nejasné, jaký text patří k obrázku. Ručně kreslené jsou i nadpisy a názvy měst, které dodávají celému průvodci ručně kreslený vzhled. Barva nadpisů se liší, je vždy umístěna na kontrastním podkladu. Vedlejší popisky v ilustracích jsou bílé, šedé nebo černé, záleží na barevnosti podkladu. Na ilustracích zaplněné sněhem jsem zvolila barvu popisného textu šedočernou, aby byla lépe čitelná, ale při tom na sebe nepřitahovala hlavní pozornost.

9.1.2 Sazba

Textová část v ilustracích je poměrně obsáhlá. Pro sazbu delších informačních odstavců jsem použila font Gill Sans v tučném řezu. Vysázela jsem v něm veškerý text, jenž informuje čtenáře detailněji o podstatných zvycích a tradicích daného městečka či norské vesnice. Každá ilustrace obsahuje vymezený prostor pro umístění textu. Text je umístěn na podbarvené souvislé ploše ilustrace vždy tak, aby nebyla narušena jeho čitelnost. Odstavce jsem zarovnávala na levý prapor, v některých případech i na prapor pravý. Barva textu je vždy bílá, velikost písma jsem zvolila 12 b.

9.3 DOKUMENTACE K PRAKTICKÉ ČÁSTI

Obrázek 32 / Ilustrace Osla

Obrázek 33 / Ilustrace Stavangeru

Obrázek 34 / Ilustrace Bergenu

Obrázek 38 / Oslo, ilustrace s úkolem

Obrázek 39 / Honningsvåg, informační ilustrace

Obrázek 40 / Lofoty, informační ilustrace

Obrázek 41 / Ilustrovaná Mapa Norska

Obrázek 42 / Titulní strana průvodce

Obrázek 43 / Krabice pro průvodce

ZÁVĚR

Téma Putování člověka podle značek a map mi mnohé přineslo, především rozšíření znalostí v oblasti historického vývoje a tvorby map. Velmi mě zaujala tematika turistického značení a jeho historického vývoje a následných proměn v návaznosti na okolní vlivy. V teoretické části jsem se věnovala hlubšímu pochopení a návaznostem v tvorbě turistického značení a vzniku map. Na základě získaných poznatků jsem v praktické části vypracovala průvodce pro děti.

Mou osobní výzvou bylo tedy vytvořit ilustrovaného průvodce Norskem a poskytnout čtenáři zjednodušené a vtipné nahlédnutí na norskou krajinu, kulturu a zvyky. Téma mě velmi bavilo a určitě bych průvodce s Vendelínou chtěla v budoucnu dále rozvinout. Jsem velmi vděčná za nenahraditelné zkušenosti a znalosti, které jsem získala právě díky Erasmu. Projekt průvodce bych velmi ráda zpracovala i o více zemích, třeba i v podobě knihy. Mým dalším cílem je zpracovat průvodce Do Portugalska s Vendelínou, Do Dominikány s Vendelínou a Na Island s Vendelínou.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Filip Blažek, Typokniha, Praha Umprum, 2021. ISBN 978-80-88308-12-6

Miroslav Šašek, To je Hongkong, 2016, Baobab, ISBN: 978-80-7515-039-4

Zommer Yuval, Velká kniha mořské havěti, Slovart 2018, ISBN 978-80-7529-517-0

Gavin Ambrose/ Paul Harris. Formát Grafický design. Computer Press,2011.

ISBN 978-80-251-2966-1

MEGGS, B. Philip, PURVIS, W. Alston. History of graphic design. New Jersey: John Wiley, 2016.

ISBN 9781118772058

The Family Travel Handbook, Lonely Planet. ISBN: 9781788689151

FASSATI, Tomáš. Gramatika praktické vizuální komunikace. Benešov, 2001. ISBN 8090314436

Oliver Jeffers, Here we are, Philomel, Harper Collins 2017, ISBN: 9780399167898

INTERNETOVÉ ZDROJE

KORPÁŠOVÁ, Jaroslava: Historie turistického značení v ČR [online].

[cit. 2022-04-12]. Dostupné z: <https://www.zenysro.cz/blogy/vypis-se-z-toho/historie-turistickeho-znaceni-v-cr>

System značení turistických cest v České republice [online]. Praha: Klub českých turistů

[cit. 2022-04-10]. Dostupné z: <http://kctkv.cz/wp-content/uploads/2018/05/Syst%C3%A9m-zna%C4%8Den%C3%AD-turistick%C3%BDch-tras-v-%C4%8Cesk%C3%A9-republice.pdf>

DRAHNÝ, Radek. Co chcete vědět o Krkonošském národním

parku. skunipa.skauting.cz [online]. 2006 [cit. 2022-04-10].

Dostupné z: http://skunipa.skauting.cz/univerzita/prednes/2006_2_Drahny.htm

PERNICA Milan, RYCHTECKÝ Pavel – Učební texty pro značkaře,

VÝVOJ TURISTICKÉHO ZNAČENÍ [online]. 2012 [cit. 2022-05-11].

Dostupné z: <https://kct.cz/files/turisticke-znaceni/Vyvoj-znaceni.pdf>

BALOUNOVÁ, E: Turistické značení v Evropě [online]. 2016 [cit. 2022-03-11].

Dostupné z: <https://www.psp.cz>

KLEPÁČ, Vladimír – České turistické značky vedou výletníky i na Filipínách. Právo

(novinky.cz) [online]. 2018 [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/cestovani/clanek/ceske-turisticke-znacky-vedou-vyletniky-i-na-filipinach-329873>

PÁSLER Jan, CÍR Ivo, PERNICA Milan – ZÁKLADNÍ PRAVIDLA ZNAČENÍ

TURISTICKÝCH TRAS [online]. 2013 [cit. 2022-03-11]

Dostupné z: <https://www.kct-jmo.cz/sites/default/files/users/user1/dokumenty/znaceni/prirucka-znaceni-2014.pdf>

Učební texty pro značkaře, díl M – VÝVOJ TURISTICKÉHO ZNAČENÍ U NÁS A

ZNAČENÍ V ZAHRANIČÍ [online] 2012 [cit. 2022-05-12]. Dostupné z: <https://www.kct-jmo.cz/sites/default/files/users/user1/dokumenty/znaceni/vyvoj-turistickeho-znaceni.pdf>

KUBOVA HUŤ (PRACHATICKO) ČTK [online]. 2008 [cit. 2022-05-08].

Dostupné z: <https://www.novinky.cz/cestovani/clanek/turisticke-znacky-jsou-treba-i-v-dobe-dokonalych-map-a-navigaci-40205614>

KUCHYŇOVÁ Zdeňka, Turistické značení v Česku patří mezi nejdokonalejší a nejhustší síť na světě [online]. 2006 [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/turisticke-znaceni-v-cesku-patri-mezi-nejdokonalejsi-a-nejhusti-sit-na-svete-8617090>

LIBOR BOLDA, TABULKY ZNAČKY A KAMENNÍ MUŽÍCI [online]. 2003 [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.tatry.cz/cs/tabulky-znacky-a-kamenni-muzici>

PIGULA Topi – Co znamenají barvy turistických značek? Mezi červenou, modrou, zelenou a žlutou jsou velké rozdíly [online]. 2021 [cit. 2022-05-02].

Dostupné z: <https://zoom.iprima.cz/zajimavosti/turisticke-znacky-barvy-vyznam>

LEBEDOVÁ Hana, KARTOGRAFIE. První kapitola: HISTORICKÝ VÝVOJ TVORBY MAP [online]. 2008 [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/243491-Kartografie-prvni-kapitola-historicky-vyvoj-tvorby-map-ing-hana-lebedova.html>

PLÁNKA Ladislav, Dějiny zeměměřictví, Vývoj světové kartografie Dějiny zeměměřictví [online]. [cit. 2022-05-07] Dostupné z: https://www.hgf.vsb.cz/export/sites/hgf/544/.content/galerie-souboru/planka/dejiny_zememerictvi/DEJINY_Z_09_KARTO_SVET_STUDENTI.pdf

Druhy map, úryvek z učebnice [online]. [cit. 2022-05-07]

Dostupné z: <https://ucebnice.fraus.cz/file/edee/eshop/ucebnice/nahledy/5119/fraus-spolecnost-4-ucebnice-ukazka-str-13.pdf>

ČERBA Otakar – Písmo, popis, popisky a text na mapách, Přednáška z předmětu Tematická kartografie (KMA/TKA) Západočeská univerzita [online]. 2007 [cit. 2022-03-10.] Dostupné z: http://geomatika.kma.zcu.cz/studium/tka/Slides/popisky_na_mapach.pdf

VOŽENÍLEK Vít. Aplikovaná kartografie I.: Tematické mapy. 1. vyd. [online]. 1999. [cit. 2022-05-07]. ISBN 80-7067-971-9.

Klub českých turistů: Systém turistického značení [online]. [cit. 2022-05-07].

Dostupné z: <https://kct.cz/system-turistickeho-znaceni>

MIKLÍN, Jan; DUŠEK, Radek; KRTIČKA, Luděk; KALÁB– Tvorba map [online]. 2018 [cit. 2022-05-07]. Dostupné z: <https://tvorbamap.osu.cz/>

ŠIMŮNEK Robert: Historická geografie 42/1 [online]. 2016

[cit. 2022-02-08.]. Dostupné z: https://www.hiu.cas.cz/user_uploads/

vydavatelstva_cinnost/periodika/historicka_geografie/hg_42_1_2016_fin.pdf

LEBEDOVÁ Hana, KARTOGRAFIE. První kapitola: HISTORICKÝ VÝVOJ TVORBY MAP, [online]. 2008 [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://docplayer.cz>

/243491-Kartografie-prvni-kapitola-historicky-vyvoj-tvorby-map-ing-hana-lebedova.html

BLÁHA, Jan D.; HUDEČEK, Tomáš: O legendě (tematických map. Geografické rozhledy.

[online]. 2007 [cit. 2022-02-06] Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20170425032150>

/http://geography.cz/geograficke-rozhledy/wp-content/uploads/2007/12/str10-11.pdf

ONDRÁČEK Jan, Ph.D. Turistika a sporty v přírodě [online]. 2013

[cit. 2022-01-06]. Dostupné z: <https://www.fsps.muni.cz/inovace->

RVS/kurzy/turistika/topografie_obsah.html

Jiří CAJTHAML, Mapování a kartografie [online]. 2012/2013 [cit. 2022-01-06]

Dostupné z: <https://slideplayer.cz/slide/4093412/>

ROHELOVÁ Kamila, ŠRAFY V DIGITÁLNÍ KARTOGRAFII [online]. 2014. [cit. 2021-

05-05] Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/>

68193/DPTX_2012_2_11310_0_329825_0_132159.pdf?sequence=1&isAllowed=y,
Diplomová práce Vedoucí závěrečné práce: RNDr. Jakub Lysák

GABRYŠ Martin– VLIV STÍNOVÁNÍ NA KOGNICI MAP, [online]. 2017 [cit. 2022-03-05]. Dostupné z: <http://www.geoinformatics.upol.cz/dprace/bakalarske/gabrys17/pages/metody.html>

Otakar ČERBA, Metoda teček. Přednáška z předmětu Tematická kartografie (KMA/TKA) Západočeská univerzita [online]. 2004 [cit. 2022-05-12]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/18642643-Metoda-tecek-prednaska-z-predmetu-tematicka-kartografie-kma-tka-otakar-cerba-zapadoceska-univerzita.html>

ROHELOVÁ Kamila: ŠRAFY V DIGITÁLNÍ KARTOGRAFII [online]. 2014 [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/68193/DPTX_2012_2_11310_0_329825_0_132159.pdf?sequence=1&isAllowed=y, diplomová práce Vedoucí závěrečné práce: RNDr. Jakub Lysák

PLÁNKA Ladislav, Presentace kartografie [online]. [cit. 2021-05-07]. Dostupné z: https://www.hgf.vsb.cz/export/sites/hgf/544/.content/galerie-souboru/planka/kartografie_I/KARTOGRAFIE_I_04_VYSKOPIS_POPIS_STUDENTI.pdf

ČERBA Otakar, Metoda teček. Přednáška z předmětu Tematická kartografie, Západočeská univerzita [online]. 2004 [cit. 2021-15.12.]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/18642643-Metoda-tecek-prednaska-z-predmetu-tematicka-kartografie-kma-tka-otakar-cerba-zapadoceska-univerzita.html>

SKŘIVÁNKOVÁ Alena, Historie tisku map [online]. 2010 [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <http://people.fsv.cvut.cz/~soukup/bkl/skrivankova/skrivankova.pdf>

CK MUNDO, Hory a turistika v Norsku [online]. [cit. 2022-05-13]

Dostupné z: <https://www.mundo.cz/norsko/hory>

PLÁNKA Ladislav, KARTOGRAFIE II MODUL 02 KARTOGRAFICKÝ TISK. [online].

2007 [cit. 2022-05-13] Dostupné z: <https://adoc.pub/vysoke-ueni-technicke-v-brn-fakulta-stavebni-kartografie-ii-5f2ac0f55d32c6d49ff3e80fbfdf2dfe74443.html>

KREJČÍK Zbyněk [online]. 2007 [cit. 2022-05-13] Dostupné z: [https://www.skob-](https://www.skob-zlin.cz/420-mapy-na-pretextu-ano-i-ne)

[zlin.cz/420-mapy-na-pretextu-ano-i-ne](https://www.skob-zlin.cz/420-mapy-na-pretextu-ano-i-ne)

Online aplikace, Stikk ut! [online]. [cit. 2022-05-13]

Dostupné z: <https://www.stikkut.no/stikkut/om-stikk-ut-ski>

TIPPL Pavel – speciální papíry [online]. [cit. 2022-05-13]

Dostupné z: <http://tippl.cz/specialni-papiry/>

MATĚJŮ Luboš – Kartum [online]. [cit. 2022-05-13]

Dostupné z: <https://www.kartum.cz/inpage/tisk/>

HOLMANOVÁ Jitka, GAUDL Martin, Tisk základních map [online]. 2009

[cit. 2022-05-13] Dostupné z: <https://adoc.pub/tisk-zakladnz-kladnich-map.html>

SEZNAM ZDROJŮ POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

- Obr. 1-2 / Systém turistického značení [online]. [cit. 2022-04-10].
Dostupné z: <https://kct.cz/system-turistickeho-znaceni>
- Obr. 3 / Klub českých turistů, Turistické značení KČT [online]. [cit. 2022-04-10].
Dostupné z: <https://pr.denik.cz/cesty-mesty/turisticke-znaceni-kct-20200717.html>
- Obr. 4 / Směrovka z nejstarší značené trasy KČT [online]. [cit. 2022-04-10].
Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/17/Sm%C4%9Brovka_Svatoj%C3%A1nsk%C3%A9_proudy_1890.jpg
- Obr. 5 / Némé značky Krkonoš [online]. [cit. 2022-04-10].
Dostupné z: <https://www.blueghost.cz/reference/neme-znacky-krkonos/>
- Obr. 6 / Pěší značení [online]. [cit. 2022-04-10].
Dostupné z: <https://kct.cz/system-turistickeho-znaceni>
- Obr. 7 / Počátky kartografie [online]. [cit. 2022-04-10].
Dostupné z: <https://ucebnice.geogr.muni.cz/kartografie/obsah.php?show=51&&jazyk=cz>
- Obr. 8 / Mapa Mezopotámie, též Mezopotámská mapa [online]. [cit. 2022-04-16].
Dostupné z: https://www.hgf.vsb.cz/export/sites/hgf/544/.content/galerie-souboru/planka/dejiny_zememericivi/DEJINY_Z_09_KARTO_SVET_STUDENTI.pdf
- Obr. 9 / Plán zlatých dolů z doby Ramesse II [online]. [cit. 2022-04-16].
Dostupné z: https://www.hgf.vsb.cz/export/sites/hgf/544/.content/galerie-souboru/planka/dejiny_zememericivi/DEJINY_Z_09_KARTO_SVET_STUDENTI.pdf
- Obr. 10 / Rekonstrukce Ptolemaiovy mapy světa, dřevorez z roku 1482 [online]. [cit. 2022-04-20].
Dostupné z: https://www.hgf.vsb.cz/export/sites/hgf/544/.content/galerie-souboru/planka/dejiny_zememericivi/DEJINY_Z_09_KARTO_SVET_STUDENTI.pdf
- Obr. 12 / Schéma portolánových map [online]. [cit. 2022-04-20].
Dostupné z: https://www.hgf.vsb.cz/export/sites/hgf/544/.content/galerie-souboru/planka/dejiny_zememericivi/DEJINY_Z_09_KARTO_SVET_STUDENTI.pdf
- Obr. 13 / Příklad portolánové (kompasové) mapy [online]. [cit. 2022-04-20].
Dostupné z: https://www.hgf.vsb.cz/export/sites/hgf/544/.content/galerie-souboru/planka/dejiny_zememericivi/DEJINY_Z_09_KARTO_SVET_STUDENTI.pdf
- Obr. 14 / Klaudiánova mapa: První obrazové zachycení české země [online]. [cit. 2022-04-20].
Dostupné z: <https://www.stoplusjednicka.cz/klaudianova-mapa-prvni-obrazov%C3%A9-zachyceni-ceske-zeme>
- Obr. 15 / Mapové značky [online]. [cit. 2022-04-20].
Dostupné z: https://www.sdhlnice.cz/_stare_stranky_/mapove-zna-ky.html
- Obr. 16 / Metody zobrazení výškopisu na mapách [online]. [cit. 2022-04-20].
Dostupné z: https://www.geocaching.com/geocache/GC7AK4F_metody-zobrazeni-vyskopisu?guid=6aeb1756-f70b-4d73-849f-551dd11f915d
- Obr. 17-18 / Mapy reliéfu kontinentů [online]. [cit. 2022-04-28].
Dostupné z: http://www.globinfo.cz/Mapy_reliefu.html
- Obr. 19-20 / Metody zobrazení výškopisu [online]. [cit. 2022-04-28].

Dostupné z: https://www.geocaching.com/geocache/GC7AK4F_metody-zobrazeni-vyskopisu?guid=6aeb1756-f70b-4d73-849f-551dd11f915d

Obr. 21 / šrafování [online]. [cit. 2022-04-28].

Dostupné z: https://www.geocaching.com/geocache/GC7AK4F_metody-zobrazeni-vyskopisu?guid=6aeb1756-f70b-4d73-849f-551dd11f915d

Obr. 22 / Metoda tečkování [online]. [cit. 2022-05-14].

Dostupné z: http://maps.fsv.cvut.cz/diplomky/2007_BP_Macurova_Analyza_a_vizualizace_udaju_o_prijimacim_rizeni_na_stavebni_fakulte_CVUT_v_Praze_v_prostredi_ArcGIS.pdf

Obr. 23 / Mapy.cz [online]. [cit. 2022-05-14]. Dostupné z: <https://www.zive.cz/clanky/mapycz-objevte-zastrcene-funkce-v-novych-mapach/sc-3-a-174272/default.aspx>

Obr. 24–26 / Maps.me, možnost plánování trasy [online]. [cit. 2022-04-28].

Dostupné z: <https://www.letemsvetemapplem.eu/2020/06/12/nejlepsi-turisticke-navigace-pro-iphone/>

Obr. 27–29/ Mapy.cz [online]. [cit. 2022-05-01].

Dostupné z: <https://www.letemsvetemapplem.eu/2020/06/12/nejlepsi-turisticke-navigace-pro-iphone/>

Obr. 30 / Galerie Norského fjordu [online]. 2021 [cit. 2022-05-08].

Dostupné z: <https://www.svetoutdooru.cz/galerie/okoli-norskeho-tafjordu/obrazek/143470/>

Obr. 31 / Stikk ut! [online]. [cit. 2022-05-08].

Dostupné z: <https://www.stikkut.no/nyheter/p%C3%A5melding-stikk-ut-bedrift-2>

Obrázek 32 / Ilustrace Osla, archiv autora

Obrázek 33 / Ilustrace Stavangeru, archiv autora

Obrázek 34 / Ilustrace Bergenu, archiv autora

Obrázek 35 / Henningsvaer, archiv autora

Obrázek 36 / Rybářská vesnička, archiv autora

Obrázek 37 / Runde, archiv autora

Obrázek 38 / Oslo, ilustrace s úkolem, archiv autora

Obrázek 39 / Honningsvåg, informační ilustrace, archiv autora

Obrázek 40 / Lofoty, informační ilustrace, archiv autora

Obrázek 41 / Ilustrovaná Mapa Norska, archiv autora

Obrázek 42 / Titulní strana průvodce, archiv autora

Obrázek 43 / Krabička pro průvodce, archiv autora

Obrázek 44–46 / Ukázka slepých map pro děti, archiv autora

Obrázek 47 / Slepá mapa se samolepkami, archiv autora

Obrázek 48 / Obálky na samolepky, archiv autora

Obrázek 49-50 / Samolepky, archiv autora

SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

- Obr. 1-2 / Systém turistického značení
- Obr. 3 / Klub českých turistů, Turistické značení KČT
- Obr. 4 / Směrovka z nejstarší značené trasy KČT
- Obr. 5 / Němé značky Krkonoš
- Obr. 6 / Pěší značení
- Obr. 7 / Počátky kartografie
- Obr. 8 / Mapa Mezopotámie, též Mezopotámská mapa
- Obr. 9 / Plán zlatých dolů z doby Ramesse II
- Obr. 10 / Rekonstrukce Ptolemaiovy mapy světa, dřevořez z roku 1482
- Obr. 12 / Schéma portolánových map
- Obr. 13 / Příklad portolánové (kompasové) mapy
- Obr. 14 / Klaudiánova mapa: První obrazové zachycení české země
- Obr. 15 / Mapové značky
- Obr. 16 / Metody zobrazení výškopisu na mapách
- Obr. 17-18 / Mapy reliéfu kontinentů
- Obr. 19-20 / Metody zobrazení výškopisu
- Obr. 21 / šrafování
- Obr. 22 / Metoda tečkování
- Obr. 23 / Mapy.cz
- Obr. 24–26 / Maps.me, možnost plánování trasy
- Obr. 27–29/ Mapy.cz
- Obr. 30 / Galerie Norského fjordu
- Obr. 31 / Stikk ut!
- Obrázek 32 / Ilustrace Osla
- Obrázek 33 / Ilustrace Stavangeru
- Obrázek 34 / Ilustrace Bergenu
- Obrázek 35 / Henningsvaer
- Obrázek 36 / Rybářská vesnička
- Obrázek 37 / Runde
- Obrázek 38 / Oslo, ilustrace s úkolem
- Obrázek 39 / Honningsvåg, informační ilustrace
- Obrázek 40 / Lofoty, informační ilustrace
- Obrázek 41 / Ilustrovaná Mapa Norska
- Obrázek 42 / Titulní strana průvodce
- Obrázek 43 / Krabička pro průvodce
- Obrázek 44–46 / Ukázka slepých map pro děti
- Obrázek 47 / Slepá mapa se samolepkami
- Obrázek 48 / Obálky na samolepky
- Obrázek 49-50 / Samolepky

